

info:

För förtroendevalda i IF Metall

13/2010

Johan, 26,
färgstarkt
kommunalråd

sidan 5

Sydafrika – ett land
av kontraster

sidorna 10–11

Frida, 27, arbetar skift

**– Jag kan
knepen
som klarar
kroppen**

sidorna 6–8

När andra bara snackar

Åsikterna om problemet med den höga ungdomsarbetslösheten i Sverige har duggat tätt de senaste åren, men få har kommit med konkreta förslag till åtgärder.

Under en tid har vi i IF Metall diskuterat saken med våra motparter. Resultatet blev det nyligen tecknade ramavtalet om yrkesintroduktion.

Vårt avtal är långt ifrån borgerliga förslag om generellt sänkta ungdomslöner. IF Metall säger nej till att ungdomar som gör vanliga jobb ska ha lägre löner. Vår överenskommelse gäller ungdomar som inte kan få anställning för att de saknar nödvändiga kunskaper. Företagen ska ordna utbildning och ungdomar får en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Inom några år, när många 40-talister går i pension, kommer det att råda brist på personer med tillräcklig utbildning och/eller erfarenhet för att vara anställningsbara inom industrin. Detta måste förebyggas så att industrins konkurrenskraft, och i längden våra jobb, inte hotas.

Vi slår två flugor i en smäll, tillgången på kompetent personal bibehålls och dessutom får de unga en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Avtalet är IF Metalls sätt att dra sitt strå till stacken för att minska ungdomsarbetslösheten. Vi har gjort något konkret till skillnad från dem som bara snackar!

Stefan Löfven
Förbundsordförande i
IF Metall

stefan.lofven@ifmetall.se

SAMLING. Att hålla ihop och inte vika sig ger resultat. Från vänster: Jörgen Hallberg, Mikael Karlsson, Tommy Sjöberg, Dan Karlsson och Cristian Mattsson.

Facklig kamp gav pengar t

Förhandlingsklimatet på Preems driftenheter i Göteborg och Lysekil har varit ansträngt de senaste åren. Facket har stämt arbetsgivaren två gånger till Arbetsdomstolen, vilket resulterat i ersättning till alla medlemmar.

– Det har varit tufft, men vi har en stark sammanhållning bland oss medlemmar, säger Cristian Mattsson, klubbordförande på Preem i Lysekil.

Preem har under de senaste två åren försökt att inskränka medlemmarnas villkor och lön genom att säga upp lokala avtal, men klubbarna har inte vikt en tum.

– Klimatet på företaget har blivit hårdare. Det nya klimatet gör att de anställda inte gillar att gå till jobbet och det är inte bra, säger Cristian Mattsson.

Drivande klubbar

Parterna kom överens om att gemensamt arbeta fram ett nytt lönesystem.

Klubbarna förhandlade fram att en kollektiv löneökningsgaranti på 2,5 procent skulle föras in i systemet. Arbetet drog ut på tiden och klubbarna drev att bolaget skulle betala ut löneökningen. Vid två tillfällen betalade därför bolaget ut ett belopp motsvarande den garanterade löneökningen.

– Men när vi fick semesterlönen hade arbetsgivaren inte tagit med engångsbeloppen i beräkningen. Samma gällde den övertid som våra medlemmar arbetat; den var inte heller med i semesterlöneberäkningen, berättar Eivind Simonsen, klubbordförande på Preem i Göteborg.

Klubbarna kallade till förhandling och

Eivind Simonsen, klubbordförande på Preem i Göteborg.

kom överens med arbetsgivaren lokalt om att engångsbeloppen och övertiden skulle ingå i beräkningen. Cristian Mattsson berättar att Preems huvudkontor kort därefter hörde av sig och hävde uppgörelsen.

– Vi blev väldigt förvånade och försökte igen att lösa frågan, men arbetsgivaren vägrade.

De lokala och centrala förhand-

STARKA TILLSAMMANS. Från vänster: Cristian Mattsson, Björn Emanuelsson och Johannes Hermansson.

Stämning till AD

Efter oenighet i lokal och central förhandling kan förbundskontoret fatta beslut om att stämma arbetsgivaren inför AD. Processen drivs därefter av LO-TCO Rättsskydd AB som är fackets egna juridiska byrå.

Stämning till medlemmarna

lingarna i de båda ärendena slutade i oenighet. IF Metall stämde därefter Preem inför Arbetsdomstolen (AD) som gick på fackets linje och dömde att engångsbeloppen var lön och ska ingå i semesterlöneberäkningen.

– När arbetsgivaren förlorade det första ärendet var de villiga att förlika när det gällde frågan om att övertid ska ingå i semesterlöneberäkningen.

Uppgårelsen blev en pakettlösning där vi lyckades komma överens om flera andra viktiga frågor som gynnar våra medlemmar, säger Eivind Simonsen.

Bättre förhandlingsklimat

Både AD- domen och förlikningen innebär extra klirr i kassan för medlemmarna före jul – alla får mellan 25 000 och 30 000 kronor i utebliven semester-

lön och skadestånd, summan varierar beroende på hur mycket övertid de arbetat.

– Självklart är vi nöjda med att vi fick rätt, men det är tråkigt att det behövde avgöras i domstol. Förhoppningsvis kommer förhandlingsklimatet att bli bättre framöver, säger Cristian Mattsson.

christian.andersson@ifmetall.se

Foto: Lasse Robertsson

GLADA MINER.

Från vänster: Tommy Olofsson, Tomas Martinsson och Cristian Mattsson.

Veli-Pekka
kommenterar avtalet

Veli-Pekka Sääkkälä, IF Metalls avtalssekreterare, reder ut begreppen och innebörden i avtalet om yrkesintroduktion.

Stimulans att anställa och utbilda ungdomar

Ungdomar vill arbeta, men har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Många har inte rätt utbildning, andra saknar helt gymnasieutbildning. Samtidigt har industrin svårt att hitta kvalificerad arbetskraft inför framtiden.

– Med yrkesintroduktionen stärker vi både de unga arbetslösa och industriföretagen, säger Veli-Pekka Sääkkälä, IF Metalls avtalssekreterare.

Vad är det för skillnad på IF Metalls avtal och Centerpartiets förslag?

– Det är stor skillnad. Yrkesintroduktionen är till för unga upp till 25 år och kräver även en lokal överenskommelse mellan parterna. Alla som går på yrkesintroduktion ska få en individuell utvecklingsplan med uppgifter om utbildningsinsatser, arbetsuppgifter, introduktionsinsatser, avtalad lön samt anställningens längd.

Om det uppstår arbetsbrist på arbetsplatsen får de unga gå klart yrkesintroduktionen ändå.

Varför införa lägre lön för unga?

– Det handlar inte om någon generell sänkning av ungdomars löner. De som är anställda på yrkesintroduktion ska helt enkelt inte jobba 100 procent, eftersom en viss del av tiden ska bestå av utbildning. Under yrkesintroduktionen ska man komma överens om lön, den får inte understiga 75 procent av riksavtalets lägsta lön.

Gäller kollektivavtal under yrkesintroduktion?

– Ja, den som är anställd på yrkesintroduktion har samma rätt till övertidsersättning, arbetstidsförkortning, semesterersättning och så vidare – precis som en vanlig anställd. Yrkesintroduktionen kvalificerar dessutom till ersättning från a-kassan.

På vilket sätt kan yrkesintroduktionen hjälpa de unga?

– Ungdomarna får möjlighet till både utbildning och introduktion. På så vis kan de komma in på den svenska arbetsmarknaden under bra villkor samtidigt som de får utvecklas i sitt yrkesliv för att bli anställningsbara på mer kvalificerade arbeten. Redan nu har arbetsgivare behov av arbetskraft och rätt använt innebär avtalet en stimulans för arbetsgivare att anställa ungdomar som saknar yrkeserfarenhet.

För vem kan avtalet tillämpas?

– Avtalet är till för ungdomar som är högst 25 år och saknar relevant yrkeserfarenhet. Vad som är relevant yrkeserfarenhet får bedömas från fall till fall, utifrån de arbetsuppgifter som är tänkta att utföras efter slutförd yrkesintroduktion.

Finns det risk att arbetsgivare utnyttjar avtalet?

– Avtalet förutsätter lokal överenskommelse. När avtal träffas ska parterna

göra en bedömning av hur lång introduktionen ska vara och vilka utbildningsinsatser som är behövliga för att yrkesintroduktionen ska bli meningsfull. Om arbetsgivaren inte vill ge utbildning och handledning handlar det om en vanlig anställning.

Vilken anställningsform har man under yrkesintroduktion?

– En yrkesintroduktionsanställning är tänkt att vara en visstidsanställning på högst 12 månader. Den kan dock förlängas vid behov i högst 12 månader under förutsättning att de lokala parterna är överens. Anställningen övergår i en tillsvidareanställning om inget besked om avslut har lämnats senast en månad innan sista dagen.

Vad händer när yrkesintroduktionen upphör?

– Yrkesintroduktion ska i första hand leda till arbete på företaget och i andra hand till arbete på andra företag i branschen. Om en yrkesintroduktionsanställning upphör och därmed inte övergår till en tillsvidareanställning ska företaget utfärda ett intyg, med uppgifter om anställningstid och arbetsuppgifter som den yrkesintroduktionsanställda har utfört. Intyget ska också innefatta omdömen, om den som varit anställd på yrkesintroduktion inte särskilt undanber sig det.

andreas.ljunggren@ifmetall.se

Avtalet är till för ungdomar under

25 år som saknar relevant yrkeserfarenhet.

Veli-Pekka Sääkkälä

Fakta Yrkesintroduktion

IF Metall har träffat avtal om yrkesintroduktion med Teknikarbetsgivarna, Industri- och Kemigruppen, Stål och Metall Arbetsgivareförbundet, Svemek samt Gruvornas Arbetsgivareförbund.

Avtalet gäller från och med den 23 november 2010 och tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid på tre månader.

Ingångna avtal om yrkesintroduktion upphör först efter att den avtalade tiden för den enskilda yrkesintroduktionen har

fullföljts. Avtalet om yrkesintroduktion ersätter avtalen om ungdomsansättning på Industri- och kemigruppens avtalsområden.

FÖRÄNDRINGSBENÄGEN.
För Johan Rocklind, ett av Sveriges yngsta kommunalråd, är viljan att förändra en livsstil.

Johan Rocklind, 26 år, förtroendevald och kommunalråd

Fackliga frågor är grunden för mitt engagemang

Han är ung, har flera förtroendeuppdrag inom IF Metall, är Socialdemokraternas gruppledare i Gnesta kommun och dessutom ett av Sveriges yngsta kommunalråd.

– Jag är inte engagerad för att jag har ett överflöd av tid – jag gör det för att jag tycker det är viktigt. Jag är väldigt glad över att ha fått möjligheten att kunna vara med och påverka, säger Johan Rocklind, 26 år.

Johan Rocklind är född och uppvuxen i Gnesta. Han gick Scania's industriprogram på gymnasiet och har arbetat på Scania i Södertälje under hela sitt yrkesliv. De senaste åren på Scania har han arbetat heltid med fackliga frågor som gruppordförande och ledamot i klubbstyrelsen på Scania.

– Det har varit tidskrävande att försöka kombinera politiken, det fackliga arbetet och fritiden, men samtidigt har

det varit kul. Nu har jag en möjlighet att fokusera fullt ut på politiken.

Faller inte för gruppträck

Det var under tonåren han förstod att långt ifrån alla fått samma chans till en trygg uppväxt. Han hade många i sin bekantskapskrets vars politiska åsikter låg på den yttersta högerkanten och tog sig uttryck i form av främlingsfientlighet.

– Jag bestämde mig för att aldrig invaggas i en ideologi genom gruppträck, jag skulle läsa på och bilda mig min egen uppfattning, berättar han.

Redan ett par veckor efter att Johan Rocklind fyllt 18 år visste han vilka sedlar som skulle stoppas i kuverten vid

EN LIVSSTIL.
Samhällsengagemanget och viljan att förändra är helt enkelt en livsstil, säger Johan Rocklind.

riksdagsvalet 2002.

– När jag kom hem den söndagen kunde jag konstatera att jag var socialdemokrat.

Driven och engagerad

Sedan dess har samhällsengagemanget vuxit sig starkare för varje år. I dag ser han det inte längre som en fritidssyssla att genom fackligt engagemang driva arbetarrörelsens hjärtefrågor framåt.

– För mig är samhällsengagemanget och viljan att förändra helt enkelt en livsstil. Fackliga frågor är

grunden för mitt politiska engagemang och det är de frågorna som ligger mig varmt om hjärtat.

andreas.ljunggren@ifmetall.se

Så klarar du skiftarbetet

- Ät regelbundna måltider på dagtid, ät inte på natten.
- Se upp för övervikt och rör dig på fritiden.
- Se upp för stress och se till att återhämta dig.
- Sluta röka.

Källa: Prevent

Så klarar Frida skiftarbetet

– Jag är social

Att jobba skift kan i längden ge hälsoproblem. Det går dock att undvika med rätt kunskaper. Frida Zetterström, 27 år, har jobbat skift i några år och kan de rätta knepen.

– Men jag är inte säker på att jag kan jobba skift ända fram till pensionen, säger hon.

De senaste tre åren har Frida Zetterström jobbat skift på Outokumpus järnverk i Avesta. Hennes arbetsuppgifter går ut på att skära, klippa och packa det som ska ut för leverans från verket.

– Jag gillar variationen i att jobba skift och trivs bra. Min bror hade jobbat

PIGG PÅ SKIFTET. När man jobbar skift är det viktigt att ta hand om sig för att inte drabbas av till exempel sömnsvårigheter. – Jag återställer alltid dygnet efter nattpassen och går upp på morgonen även om jag är trött, säger Frida Zetterström, 27 år, som jobbar med att skära och packa på Outokumpu i Avesta.

Foto detta uppslag: Henrik Hansson

EFTERMIDDAGSPASSET STARTAR. Frida Zetterström påbörjar dagens eftermiddagspass på järnverket i Avesta. – Ännu så länge klarar jag av att jobba skift. Jag gillar det, men man klarar kanske inte att hålla på ända fram till pensionen, säger hon.

alt aktiv och lyssnar på kroppen

skift innan jag började så jag visste vilka knep han hade, säger hon.

Det är framför allt tre saker som gör att Frida Zetterström hittills klarat av skiftgången utan att få problem med sömnen, magen och det sociala livet. Problem som ofta drabbar skiftarbetare.

– Jag ser alltid till att vrida tillbaka dygnet efter att jag har jobbat natt. Jag går alltså upp på morgonen även om jag är ledig. Det gör att jag kan sova bra på natten och att jag kan hänga med i det sociala livet.

Energi för att orka

Det är viktigt att försöka äta på normala tider och inte äta lagade middagar mitt i natten. Det bästa är också att försöka äta frukost när man kommer hem från ett nattpass. Allt för att inte få problem med magen.

– Där får jag erkänna att jag slarvar. Man är inte sugen på frukost när man kommer hem, men jag äter aldrig tung lagad mat mitt i natten. Det blir yog-

Ett bra skiftschema

- Förmiddagspass som inte börjar före klockan 06.00
- Tillräcklig vila mellan skiften.
- Inga arbetspass över 12 timmar.
- Flera kortare ledigheter mellan passen i stället för extrema långledigheter.
- Ett begränsat antal natt- eller morgonpass i rad för att minska sömnbrist.
- Medsolsrotation, det vill säga att först jobba morgon, sedan eftermiddag och sedan natt.

Källa: Prevent

hurt och andra lättsmälta saker i stället för att få lite energi så att man orkar.

Frida Zetterström är också aktiv på fritiden, vilket är en viktig del i att behålla hälsan när man jobbar skift.

– Jag tror att det är väldigt viktigt att röra på sig för att må bra. Själv tränar jag fotboll och pingis. Visst är ►

Till dig som är förtroendevald

Bra skiftschema ur hälsosynpunkt är en viktig arbetsmiljöfråga. Förhandla alltid med arbetsgivaren vid förändringar och om schemat påverkar medlemmarnas hälsa negativt.

Hur mycket man får arbeta per dygn, per vecka och per år regleras i arbetstidslagen. Den tar bland annat upp vilka raster och pauser man har rätt till och vad som gäller för nattvila. Lagtexten finns att beställa på www.prevent.se. Där finns även bra tips om skiftarbete.

– Använd AML och MBL vid förändringar i skiftschemat,

säger Stefan Wiberg, IF Metalls arbetsmiljö- och försäkringsenhet. ►►

Foto denna sida: Henrik Hansson

VIKTIGT MED BRA MAT. För att må så bra som möjligt när man jobbar skift är det viktigt att äta rätt. Försök att inte äta allt för mycket på natten. – När jag jobbar natt äter jag bara lättare mat, som till exempel yoghurt, säger Frida Zetterström.

► det tröst att missa träningar och så när jag måste jobba när andra är lediga, men jag tycker att det går att ta igen eftersom jag i gengäld är ledig längre perioder än andra.

Även om det just nu fungerar bra att

jobba skift ser hon att det är många på jobbet som har problem.

– De äldre arbetskamraterna säger ofta att de inte kan sova och man ser att de är trötta. Jag tror att man klarar skiftgång bättre när man är ung. Det

gäller att lyssna på sin kropp och överväga att jobba andra tider om man känner att man får problem. Jag tänker inte riskera min hälsa för jobbets skull, avslutar hon.

lisa.wernstedt@ifmetall.se

Förändringar i skiftschemat

Låt AML och MBL samverka

► När arbetsgivaren planerar stora förändringar, som uppsägningar eller ändringar i skiftschemat, är det viktigt att utnyttja de rättigheter som arbetsmiljölagen (AML) ger skyddsombudet.

– Det gäller att klubbens förhandlare och skyddsombud jobbar tillsammans så att AML och MBL utnyttjas till fullo, säger Stefan Wiberg på IF Metalls arbetsmiljö- och försäkeringsenhet.

Stora förändringar på företaget såsom uppsägningar, förändring av arbetsmetod, arbetsprocess eller arbetsorganisation, till exempel förändringar i skiftschemat, kan påverka arbetsmiljön. Därför är skyddsombudet en nyckelperson i klubbens hantering av

det som sker. AML ger skyddsombudet rätt att få all information som arbetsgivaren har om den planerade förändringen.

Brott mot AML

– Arbetsgivaren ska enligt lagen självständigt ge den informationen till skyddsombudet, som också kan begära in kompletteringar. Gör inte arbetsgivaren det är det ett brott mot AML, säger Stefan Wiberg.

Om det finns skyddskommitté på företaget ska frågan behandlas där.

– Om skyddsombudet bedömer att en planerad förändring utgör en risk ur arbetsmiljösynpunkt kan han eller hon kräva att arbetsgivaren ska göra en konsekvensanalys, förklarar Stefan Wiberg.

Stefan Wiberg

Vägrar arbetsgivaren göra en konsekvensanalys kan skyddsombudet göra en så kallad "6, 6 a" och hänskjuta frågan till Arbetsmiljöverket.

Nytta med samarbete

– Tricket är att klubbens förhandlare och skyddsombudet samarbetar under hela processen så att AML och MBL kan samverka på bästa sätt. AML ger rättigheter till information och inflytande, som kan vara till stor nytta även i själva förhandlingsarbetet.

– Jobbar man tillsammans utnyttjar man båda lagstiftningarnas möjligheter på ett bättre sätt, avslutar Stefan Wiberg.

lisa.wernstedt@ifmetall.se

notiser:

Stressen på jobbet dödar

Enligt siffror från Arbetsmiljöverket dör omkring 1 000 personer i arbetsrelaterade sjukdomar varje år, framför allt i hjärt- och kärlsjukdomar som ofta orsakas av stress.

Enligt IF Metalls egna undersökningar om industriarbetarnas villkor har stressen ökat. Den absolut vanligaste orsaken anses vara för snål bemanning, därefter ryckig planering och dålig arbetsledning.

Andra tänkbara orsaker kan vara att de anställda har för litet handlingsutrymme samt tvingas arbeta i för hög arbetstakt.

Belastningsbesvär kan lagstiftas bort

Inom ramen för AFA Försäkrings FoU-program "Kvinnors arbetsmiljö inom industrin" jobbar överläkare Catarina Nordander med ett projekt om belastningsbesvär. Med hjälp av elektroder som tejpas fast på försökspersoner kan hon mäta hur många grader per sekund som en person böjer på handleden.

Forskningsresultaten visar att ju fler handledsrörelser en person har, desto större är sannolikheten att personen drabbas av besvär. Eftersom handledsrörelserna är lätta att mäta går det att skapa gränsvärden som man kan lagstifta om.

- Detta enligt samma modell som det finns gränsvärden för till exempel buller och luftföroreningar, säger Catarina Nordander.

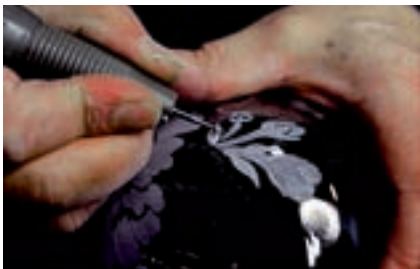

JOHNSON-UTMÄRKELSEN. Staffan Gryting från klubben på Ostnor i Mora tar emot 150 000 kronor från förre Metallordföranden Göran Johnsson.

Johnsson-utmärkelsen till Ostnor i Mora och IF Metall Norra Älvsborg

IF Metalls klubb vid Ostnor i Mora och avdelningen Norra Älvsborg tog emot årets Johnsson-utmärkelse när förbundsrådet samlades i Stockholm den 17 november. Klubben på Ostnor fick 150 000 kronor för att ha varit drivande i att införa lean production och på vilket sätt man gemensamt ska jobba fram detta, så att det blir till fördel för både medlemmarna och företaget.

IF Metall Norra Älvsborg fick 100 000 kronor för sin idé om att skapa en kompetensbank.

AVTAL. Nu har även förhandlingarna för de som arbetar inom glasindustrin avslutats och resulterat i ett nytt avtal.

Avtal klart för glasindustrin

Avtalsrörelsen 2010 är nu i hamn i och med att även avtalet för glasindustrin är klart. Det nya avtalet började gälla den 1 december och löper på 22 månader. I likhet med tidigare tecknade avtal innehåller Glasavtalet löneökningar på 0,9

procent den 1 februari 2011 och 2,3 procent den 1 februari 2012. Föräldralönen förlängs med en månad och KFF:en finns med även för glasarbetarna.

En nyhet i Glasavtalet är att när arbetstagarens sjukfrånvaro är förorsakad av arbetsolycksfall ska arbetsgivaren betala 100 procent i sjuklön till den drabbade.

Fel om försäkringar i medlemskalendern

Nyligen distribuerades medlemskalendern för 2011 tillsammans med tidningen Dagens Arbete. I den textdel som handlar om försäkringar finns flera fel. För detaljer om felen och vad som faktiskt gäller se informationsmeddelande i medlemsportalen www.ifmetall.se.

Skarpt uttalande från avtalsrådet

När IF Metalls avtalsråd samlades den 18 november antogs ett uttalande om arbetsgivarnas ansvar inför nästa avtalsrörelse. Avtalsrådet slog fast att IF Metalls medlemmar tog ett stort ansvar och fick offra mycket under den ekonomiska krisen 2009, vilket ledde till att många svenska industriföretag klarade krisen relativt bra.

Inför nästa avtalsrörelse är det dags för arbetsgivarna att visa sitt ansvar genom att i stället för stora aktieutdelningar och lukrativa bonusprogram satsa på att låta löntagarna få del i den ekonomiska uppgång som nu inletts.

Det är nödvändigt att investera och att satsa på personalen genom löneökningar och kompetensutveckling.

AVTALSRÅD. IF Metalls avtalsråd med deltagare från hela landet samlades i Stockholm den 18 november.

FACKLIG GLOBALISERING. – Facket måste ta en ledande roll för social och facklig rättvisa utanför våra egna gränser. Företagen har globaliserat sig – det måste vi också

Sydafrikas folk kämpar vid

Sydafrika är ett land av kontraster. Det är tydligt redan på väg från Johannesburgs flygplats till hotellet. Hem av plåtskjul ligger vägg i vägg med stora och glittrande köpcentrum. Tidigt på morgonen är vägkarterna fyllda med vandrande människor.

– Staden har i princip ingen fungerande kollektivtrafik. Arbetarna som inte har egen bil åker taxi, skraltiga och trafikfarliga minibussar, där chauffören trycker in 16–17 personer. Allt för att maximera vinsterna, berättar taxi-chauffören.

Skrämskott

Även om Sydafrika är en demokrati sedan 1994, då Nelson Mandela och ANC vann makten i valet, finns tydliga spår kvar av apartheid och skillnaden mellan vita och svarta. I den kända och ökända kåkstaden Soweto påminner kulhålen i Mandelas hus om den tiden. Polisen tog ofta vägarna förbi och sköt in i huset för att skrämma fru Winnie Mandela och få henne att hålla sig borta från kampen för vilken hennes man satt fängslad.

– I svarta kretsar kallar vi Nelson Mandela för nationens fader. När han

kom till makten sa han att även om vi blivit förtryckta ska vi, svarta som vita, jobba för att bygga upp vår nation tillsammans. Vi ska lämna det som varit bakom oss. Han är en stor man! Tänk att förlåta en regim som höll honom inspärrad i 27 år. Jag hade krävt hämnd, utbrister chauffören som visar runt i Soweto; en plats och en symbol.

IF Metall spelar roll

Kampen mot apartheid är över, men andra pågår. En kamp förs mot spridning av hiv-aids, en annan för bättre villkor. Sydafrikanska facket spelar en stor roll i båda. Det gör även IF Metall som haft många och långa kontakter med både gruv- och metallfacken i Sydafrika. För Mats Persson, IF Metalls klubbordförande vid Assa OEM i Eskilstuna, är det dock första besöket på fabriken i Roodepoort strax utanför Johannesburg.

– Att få träffa fackliga företrädare i andra länder är väldigt nyttigt för mitt fackliga arbete hemma i Sverige, men även inom det Europeiska företagsrådet. I vår globaliserade värld är det extra viktigt att vi arbetare går ihop och samarbetar för bättre villkor.

Mats Persson är här för att knyta koncernfackliga kontakter och för att

göra, ännu mer än tidigare, tycker Kristofer Dunbäck-Bergman, IF Metalls reserapportör i Sydafrika.

Fakta:

Kristofer Dunbäck-Bergman (bilden) är fackligt förtroendevald för IF Metall och jobbar på International Färg AB i Göteborg. Sedan flera år reser unga fackligt aktiva inom IF Metall ut i världen för att för tidningen Infos räkning skriva om det internationella fackliga samarbetet. Detta finansieras genom stöd av LO-TCO Biståndsnämnd och Sida.

För mer fakta om internationellt informationsstöd kontakta annette.lack@ifmetall.se.

idare

engagera sig i IF Metalls arbetsplatsprogram för hiv-aids. Närmare 20 procent av Sydafrikas befolkning i åldern 15–49 år bär på smittan. En tidsinställd bomb för samhället då de flesta är i arbetsför ålder.

Massiv insats mot aids

IF Metall, de lokala facken och arbetsgivarna i Sverige och lokalt tar gemensamt tag i frågan genom Swedish Workplace Hiv-Aids Programme, SWHAP. I programmet får alla på företaget, ledning som anställda, testa sig och de som

behöver får vård och medicin för både sig själva och familjen. Utbildning, kunskap och opinion för att bryta tystnaden om hiv-aids är också ett syfte.

– Många företag här säger att de inte har råd med programmet, men de har råd att köpa in nya maskiner. Kan de investera i maskiner, då måste de investera i människorna som ska sköta dem, säger Jacob Graaff, SWHAP-samordnare i Sydafrika, och fortsätter:

– Företag förlorar pengar på att an-

ställda ska gå på läkarbesök och begravingar, de förlorar duktig personal och måste utbilda ny arbetsstyrka. Vad kostar inte det per år?

SWHAP:s undersökning av tio svenska företag i Sydafrika visar att sjukdom och förlust av kompetent personal kostar 454 miljoner kronor per år. Att betala för kunskap, vård och medicin är en ren vinst för alla parter och för hela landet.

Kristofer Dunbäck-Bergman

KÅKSTADEN SOWETO är både en plats och symbol för kampen mot apartheid i Sydafrika.

VÅGA VISA
DITT STÖD.
Skriv på
namninsamlingen
på hemsidan
www.stopluka.nu.

STOR RISK.
Nikolai Pokhabov
från bil- och
elektronikfacket
tar en stor risk
när han i skydd
av mörkret
protesterar mot
Lukasjenkas
diktatoriska styre.

Nikolai protesterar i skydd av mörkret

I Sverige är det fritt fram att både läsa och sprida fackliga nyheter. Den som gör samma sak i Vitryssland riskerar att förlora jobbet, hamna i polisförhör eller få sin bostad genomsökt. En som trots detta vågar protestera är Nikolai Pokhabov från bil- och elektronikfacket.

– Vi är ganska få, men vi är inte rädda. Inför presidentvalet är det viktigt att vi talar om att vi enbart ger stöd till den kandidat som tar bort gällande anställningslag.

I Vitryssland styr president Lukasjenka med järnhand sedan 1994. Självständigt tänkande

är farligt och därför är en kurs i statsideologi obligatorisk i alla skolor. Nya och krångliga lagar stiftas regelbundet. Ett exempel är lagen om obligatoriska ettåriga anställningskontrakt och därefter omprövning – en effektiv lag för att skrämja anställda till tystnad.

– Självklart måste vi arbetare som föder vårt folk och även de byråkrater som är utsända att filma våra protester, fortsätta att våga, säger Nikolai Pokhabov.

Lukasjenka har koll på det mesta och filmar när fackligt aktiva möts. Att få tillstånd till möte är en procedur i sig. Det kan kräva både 20 och 30 ansökningar från facket.

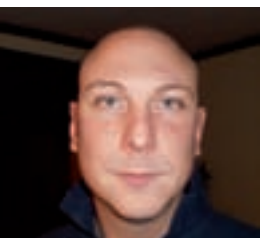
KONTROLL.
Vitrysslands diktator
kontrollerar alla.
Vid fackliga
demonstrationer är
säkerhetspolis på
plats för att filma.

Trots en omöjlig sits för oppositionen finns den och behöver allt stöd inför valet den 19 december 2010.

– Vi kan kanske inte stjälpas en enväldshärskare, men vi kan hjälpa de som opponerar sig att våga fortsätta, säger Henrik Nilsson, internationell sekreterare på IF Metall.

annette.lack@ifmetall.se

HALLÅ DÄR!

Mikael Hammarin, ungdomsansvarig på IF Metall Östra Blekinge, som tillsammans med avdelningens ungdomskommitté är i startgroparna med att

börja sända radio via den lokala radiostationen.

Varför ska ni sända radio?

– Media är ett bra sätt att nå ungdomar på och missar man sändningen kommer man att kunna ladda ned den i efterhand via Internet.

Vilka ämnen kommer radio-programmet att beröra?

– Vi kommer att prata om aktuella händelser, men ur ett fackligt perspektiv. Det kommer förmodligen att bli många facklig-politiska ämnen.

info:

För förtroendevalda i IF Metall

13/2010

ANSVARIG UTGIVARE
Maria Bäckström, 08-786 83 73

REDAKTIONEN

Tfn: 08-786 80 00 (vx) E-post: info@ifmetall.se
Christian Andersson, Marinette Ask, Ewa Eriksson, Annette Lack,
Andreas Ljunggren, Anneli Lundberg, Kristoffer Sydlén, Lisa Wernstedt.

LAYOUT/TRYCK

Olle Sjöstedt/Sandvikens Tryckeri AB

SIDAN 1 Frida Zetterström. Foto: Henrik Hansson.

IFMETALL

Redaktionen önskar läsarna en God Jul och ett Gott nytt år!